

POPRAVA SA
NEKONÁ
13

NEČAKANIE NA
GODOTA
37

SOIRÉE
115

RADOSTNÁ
SPRÁVA PRE
VŠETKÝCH, KTORÍ
MAJÚ ŤAŽKOSTI
S MECHÚROM
149

AKO VZNIKÁ
SLIEPKA
189

NÁŠ PRIATEĽ
RENÉ
223

NIKTO NIE JE
ZA DVERAMI
269

DEŇ RADOSTI
325

POPRAVA SA NEKONÁ

(Politický kabaret 2. umeleckej skupiny
Vojenského umeleckého súboru)

RÉŽIA: Milan Lasica

ASISTENT RÉŽIE: Július Satinský

SCÉNA, KOSTÝMY A REKVIZITY: Ivan Štěpán

CHOREOGRAFIA: Boris Slovák, Ján Guoth

ÚČINKUJÚ: Milan Lasica, Július Satinský

PREMIÉRA: 6. 5. 1963, zájazdová skupina VUS-u

Ivan Štepán, 1963

I. ČASŤ

BALET: PERPETUUM MOBILIZÁCIE alebo Neberte mi partnera!

HUDBA: M. Novák. Choreografia B. Slovák

SCÉNKA: BROŽÚRA SERŽANTA NEWERLYHO

(Do predošlého tanca sa vľúdia dvaja konferencieri. Tanečníci sa ich snažia nenápadne upozorniť na ich omyl. Trápná scéna vrcholí v momente, keď Lasica zbadá, že sa mýlia. Prestane tancovať a jeho partner Satinský, ktorý nič netuší, spadne. Strhne sa krik. Všetci zúrivo obviňujú dvojicu konferencierov z nedisciplinovanosti a nedostatočnej znalosti rolí.)

HLASY: *(Rozhorčene.)* Súdruhovia, takto to už ďalej nejde! Toto robíte na každom predstavení! Uvedomte si, že zahájenie musí byť monumentálne! Tieto vaše trápne extempore mi už lezú krkom! Ste herci, tak hrajte!

(Konferencieri začnú hrať na imaginárnych nástrojoch. Zvuk z orchestra. Všetci zbožne počúvajú. Koncert sa končí. Potlesk. Kľanenie.)

HLAS: *(Zreve.)* Pozor!

LASICA: Na koho?

HLAS: Povel! *(Opakuje.)* Pozor! *(Všetci do pozornu.)*

WOLFGANG: *(Pripochoduje na scénu.)* Vojaci! Vyslovujem vám pochvalu za váš herecký koncert, v ktorom ste nám predviedli skladbu čatára Beethovena „Bez jedného kazu“. Rozhodli sme sa, že za odmenu pôjdete obaja do stráže, a to s okamžitou platnosťou! Koniec rozkazu! K zemi... pardon... Odchod! *(Odíde.)*

(Scéna sa vyprázdni. Zostanú iba konferencieri.)

LASICA: *(K obecenstvu.)* Takto sa to stalo. On totiž *(Ukáže do zákulisia.)* má dosť svojrázne predstavy o tom, ako má vyzeráť odmena za dobre vykonanú prácu.

SATINSKÝ: *(K obecenstvu.)* Ale ináč je to dobrý človek. Ibaže trochu roztržitý, ako ste mohli pozorovať.

LASICA: A ešte budete mať možnosť. My vám tu totiž budeme rozprávať, hrať, spievať, tancovať...

(Spoza kulís sa hrozivo vynoria najsilnejší tanečníci.)

SATINSKÝ: Klud. Tancovať nebudeme. Na to máme svojich ľudí.

(Tanečníci zmiznú.)

LASICA: My budeme predovšetkým strážiť. My sme vojaci armády, ktorá vlastne neexistuje, pretože sme si ju vymysleli.

SATINSKÝ: Tak ako sme si vymysleli aj nás. A možno taká armáda niekde existuje, len nevieme kde.

LASICA: Takže v tom prípade existujeme aj my, len o tom netušíme.

SATINSKÝ: Tak existujeme či nie? Kopnite ma!

(Lasica ho kopne.)

SATINSKÝ: Zdá sa, že existujeme. Alebo máte aj vy nejaké pochybnosti? *(Chce ho kopnúť.)*

LASICA: Naopak. Som presvedčený o tom, že sme. Takže by sme sa mali predstaviť. Kto ste?

SATINSKÝ: Som vojak Satinský.

LASICA: To viem. Ale kto ste teraz, na javisku?

SATINSKÝ: Teraz som... *(Nemôže si spomenúť.)*

LASICA: *(Šepká mu.)* Strážny.

SATINSKÝ: Teraz som strašný. Ja som strašný?

LASICA: *(Nahlas.)* Strážny. To je tak, keď sa niekto neučí texty.

Lebo pamätajte, niet veľkých a malých rolí, sú len čo?

SATINSKÝ: Sú len veľkí a malí roľníci.

LASICA *(Zdanlivo pokojne)*: Keby ste boli dávali pozor, boli by ste spozorovali, že máte hrať strážneho. Chápete?

SATINSKÝ: *(Prosebné.)* Áno. Som strážny.

LASICA: Tak. Teraz, na javisku ste strážny. A vaše meno?

SATINSKÝ: Satinský!

LASICA: Vaše meno. To znamená meno postavy, ktorú hráte, to znamená meno strážneho, ktorého predstavujete.

(Výhražne.) Vaše meno?

SATINSKÝ: *(Mlčí.)*

LASICA: Tak si niečo vymyslíte! Tak, ako sme si to všetko vymysleli!

SATINSKÝ: *(Mlčí.)*

LASICA: Nejaké priliehavé a všedné meno. Aké môže mať radový vojak na stráž.

SATINSKÝ: Nuž... Elena... nie, to je všedné.

LASICA: Všedné a priliehavé. Máte u seba kalendár?

SATINSKÝ: (*Vytiahne kalendár.*) Fúra mien. To je výber! Hľa, aké krásne meno: Hromnice!

LASICA: To zas nie je priliehavé. Ale Felix! To je ono! Budete Felix. A pre mňa zasa niečo ľudovejšie... Artúr! Môžete mi hovoriť Túr, Felix!

FELIX: A vy mne X, Artúr!

ARTÚR: X bolo pre mňa vždy najsympatickejšie písmeno v abecede.

FELIX: Och, ako vám závidím, že viete čítať.

ARTÚR: To ma naučila moja dojka Annemarie. Ak chcete, budem vám po večeroch predčítavať.

FELIX: Predovšetkým by ste mi mali porozprávať obsah onej rozkošnej knižky, ktorá sa zjavila na trhu prednedávnom, a síce „Ako sa chová vojak na stráži“.

ARTÚR: Máte na mysli posledné vydanie brilantnej brožúry seržanta Newerlyho? Tú poznám skoro naspamäť. Má päť strán.

FELIX: Veľa som počul o tom šlabikári. Nemohli by ste ho doniesť, Artúr?

ARTÚR: Ale, Felix! Odísť zo stráže? To je zrada najpodlejšieho druhu, druhu môj. My tu musíme byť, kým nás neodvolajú.

FELIX: A v čom spočíva naša úloha?

ARTÚR: Práve o tom píše seržant Newerly. Citujem: „Strážny si musí nájsť v noci bod, ktorý by pozoroval. Ak sa mu bod stráca, strážny vie, že zaspáva. Ak má okuliare, zvolí si pre pozorovanie dvojbodku.“

FELIX: Strhujúce. Má to niečo z Maupassanta. Nájdime si my bod. (*Zahľadí sa do prázdna.*)

ARTÚR: Už ho mám! Apropos, nemáte strach?

FELIX: Neviem, čo je strach. Môj otec bol hrobár. Často som sa rozprával s mŕtvolami, ktoré – ako viete – sem-tam ožijú. Raz ožila akási Snehulienka...

ARTÚR: (*Ironicky.*) Janko Hraško neožil?

FELIX: Hraško je pochovaný na evanjelickom cintoríne.

ARTÚR: Mimochodom – našli ste si už svoj bod?

NEČAKANIE
NA
GODOTA

DIALÓG RÝDZO HUMORISTICKÝ

- L: Je načase, aby sme predviedli humoristický dialóg. Povedal som vám, aby ste si pripravili tému. Ak máte tému, ja ju rozvediem. Akú tému ste si vybrali pre začiatok? Dá sa spracovať humoristicky?
- s: Ak chcete, porozprávajme sa o človeku.
- L: O človeku? Neviete aspoň približne meno, vek, postavenie? Čo robí?
- s: To neviem. Ten človek stojí na moste.
- L: Je to klaun? Alebo lakomec, pokrytec či dogmatik? Z čoho vychádza?
- s: Vychádza z továrne. Dostal výpoveď. Stojí na moste a rozmýšľa. Doma ho čaká päť hladných detí a manželka. Všetci majú TBC.
- L: (*Zosmutnie a mlčí.*)
- s: Stojí na moste a díva sa do rieky. Zrazu preskočí zábradlie a mútna voda ho pochová.
- L: Takže po ňom zostane päť sirôt a jedna vdova?
- s: Áno.
- L: Všetci majú TBC?
- s: Zákernú TBC.
- L: A čo si počnú bez otca – živiteľa rodiny?
- s: Neviem. Vraveli ste, aby som vám povedal tému. Že vy ju rozvediete...
- L: A inú tému nemáte?
- s: Špeciálne pre humoristický dialóg?
- L: Keby to bolo možné.
- s: Istému človeku sa narodili dvojčatá.
- L: Boli na chrbte zrastené?
- s: Nie. Dvaja krásni, zdraví chlapci.
- L: TBC nemali?
- s: Nemali. Aj rodičia boli krásni a zdraví. Peter a Pavol...
- L: Tak sa volali rodičia?
- s: Nie, chlapci. Peter a Pavol rástli ako z vody pred očami rodičov a o krátky čas mali päť rokov.
- L: Ako dlho to približne trvalo?

s: Asi päť rokov.

l: To sa mi ako téma pozdáva. Z toho môže vzniknúť seriózny humoristický dialóg. Päť rokov! Najprv som si myslel, že chcete rozprávať o tých dvoch, ktorých matka hneď po narodení odhodila do rieky. Zachránila ich jedna vlčica, ktorá náhodou plávala okolo. Títo sa potom s tou vlčicou rozlúčili a išli smerom do mesta. Išli, išli a mesta nikde. Potom, keď im už šlo na sedemdesiatku, svitlo im, že to mesto, do ktorého idú, ešte nebolo založené. Tak ho založili.

s: Nie. Tí. Tí, ktorých mám na mysli, boli obyčajní malí chlapci. Mali päť rokov a rodičia rozmýšľali, ako ich dostanú do školy.

l: A vtom prišlo zemetrasenie.

s: Nie. Prišiel strýko na návštevu. Vlakom. Deti ho mali veľmi rady. Bol to krásny a zdravý človek.

l: Vyhodili ho zo zamestnania?

s: Vôbec nie. Strýko – volajme ho Rudolf – zacengal a všetci mu bežali otvoriť. „Strýko Rudolf prišiel! Strýko Rudolf prišiel!“ kričali dvojčatá a radostne sa mu vrhli do náručia. Rodičia ho zaviedli do jedálne. Matka odišla pripraviť rýchlo obed a otec odišiel opraviť rýchlo poistky.

l: Rudolf zacengal a vybil poistky?

s: Už keď prišiel, boli poistky vybité. Aj chlapci boli vybití.

l: A kto ich vybil?

s: Otec. Nechceli poslúchať.

l: Poistky nechceli poslúchať? To je prehnané!

s: Chlapci nechceli poslúchať, preto ich otec vybil. Poistky vybili chlapci. Hrali sa s elektrickým vlakom.

l: S tým vlakom, ktorým pricestoval strýc Rudolf? A priamo na koľajniciach? Preboha, a ten vlak sa pohol!

s: Nie na koľajniciach. Na koberci sa hrali.

l: Čo robil na koľajniciach koberec? Iste si ho tam niekto zabudol. Ľudia sú ohromne roztržití. Koberec na koľajniciach. Alebo očakávali na stanici významného štátnika? A miesto neho prišiel strýko Rudolf!

s: Deti sa hrali s elektrickým vlakom na koberci doma v izbe.

l: Tak to povedzte hneď! Detský vláčik! Ale mi odľahlo. Deti na koľajniciach, bože môj!

s: Azda si nemyslíte, že v humoristickom dialógu budem rozprávať o železničnom nešťastí?! Tak ešte raz: otec opravoval poistky, matka servírovala v kuchyni obed a strýko Rudolf sa nevedel vynadávať na svojich krásnych a zdravých synovcov. „Petko môj, Paľko môj!“ volal dojatý, „či ste mi vyrástli!“ „Chceme hore, chceme hore!“ kričali chlapci. Rudolf veselo schytil Petka...

L: (*Chce ho prerušiť.*)

s: Neprerušujte! Rudolf schytil chlapčeka do svojich rúk. Chlapčekomu sa to páčilo. Smial sa ako divý. Paľko ťahal strýka za nohavice a kričal: „Aj ja chcem hore, aj ja!“ Smial sa a tleskal rúčkami od nadšenia. Petko sa smial na bračeka a šťastný Rudolf ho párkrát vyhodil do vzduchu. Smial sa, až sa izba triasla.

L: To si myslím. Hahaha.

s: Keď Petrik dopadol, zostal bezvládne visieť v strýkovom náručí. Strýko mu zlomil väzy. Ha-ha-ha.

L: Ha-ha-ha. To je dobré. Ha-ha... čo mu spravil?!

s: Zlomil mu väz. Ale nie naschvál! Petko bol na mieste mŕtvy. Ha-ha-ha.

L: Tušil som to. A táto antihumánna táranina má byť témou pre humoristický dialóg?

s: Počkajte, to má ešte pokračovanie. Pribehli rodičia. Zúfalá matka revala na svojho mladšieho brata: „Čo si mu to urobil?“ „Nič,“ vraví Rudolf. „Vyhodil som ho zopár ráz do vzduchu,“ vraví Rudolf. „Takto, pozri...“ a zdvihol Paľka, vyhodil ho do vzduchu a Paľko mu zostal bezvládne ležať v náručí.

L: Ach tak. Slovom, boli dohodnutí, že nastrašia matku! Ha-ha-ha...

s: Nie. Dvojnásobná náhoda. Petko a Paľko ležali mŕtvi na koberci pri svojom elektrickom vláčiku.

L: No to je vrchol!

s: Veru. To je vrchol tohto humoristického dialógu. Chcete túto tému rozviesť?

L: Nehanbite sa?

s: ... povedal Rudolfovi jeho švagor. „Ja tu opravujem poistky...“

L: Hanbite sa!

s: Ja? Môžeme vymyslieť niečo iné. Jedna mamička mala dcérku.

Veľmi surovo ju bila. Tak surovo, ale tak surovo, že dcérka...

L: Von!!! (*Obecenstvu.*) Odpustite mu. Mal veľmi ťažké detstvo...

Ak chcete, vrátime vám vstupné. (*Smutne a krútiac hlavou odchádza.*)

TELEFÓN

(Rozhovor)

s: Haló, to si ty?

L: Áno, to som ja.

s: Si doma?

L: Hej. Čo je?

s: Tak ako?

L: Veď vieš. Stále rovnako. A ty čo?

s: Ale, nič. Čo robíš?

L: Nič. Zaváram.

s: Zaváraš?

L: Zaváram. A ty? Tiež zaváraš?

s: Nie, len tak sedím. Nudím sa. Ty sa nenudíš?

L: Nie. Ja zaváram.

s: Zaváraš? Že sa ti to chce!

L: Čo mám robiť? Nudím sa. Tak zaváram.

s: Čo?

L: Za-vá-ram.

s: Nekrič, počujem.

L: Tak čo sa spytuješ?

s: Čo zaváraš, sa spytujem.

L: Prečo?

s: Len tak zo zvedavosti.

L: Aha. Čo nového?

s: Nič. Čo si robil včera?

L: Zaváral som.

s: Čo?

L: Za-vá-ral som!

s: Čo si zaváral, sa ťa spytujem.

- L: Ani neviem. Myslím, že čerešne. Alebo slivky? A ty?
S: Ja som nezaváral.
L: Nie? A čo si robil?
S: Kedy?
L: Včera.
S: Prečo?
L: Len tak.
S: Aha.
L: No.
S: Včera?
L: Včera.
S: Počkaj... včera... aha, už viem!
L: Čo?
S: Bol som v kine.
L: V kine?
S: Mhm.
L: V akom kine?
S: V normálnom.
L: Hej?
S: Mhm.
L: Čo som to chcel... aha, čo hrali?
S: Kde?
L: V kine.
S: V kine?
L: Mhm.
S: Čo hrali?
L: Mhm.
S: Neviem.
L: A je to dobré?
S: Dá sa to vidieť.
L: Ešte to hrajú?
S: Možno.
L: Ako sa to volá?
S: Počkaj... aha... neviem. Pozri do novín.
L: Dobre.
S: Ty... čo som to chcel... bodaj ho... chcel som sa ťa dačo spýtať.
L: Čo?